

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca na celi polji, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr., in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako neč dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVIII.

V Ljubljani 20. mal. serpana 1865.

List 21.

Spomini s potovanja v Rim.

Spisuje Dr. Janez Zlatoust Pogačar.

20. Oratorij sv. Filipa Nerija.

Za oratorije po načinu sv. Filipa je pripravljena v velikanskem samostanu pri „novi cerkvi“, to je, pri sveti Mariji in Valticella, obširna in visoka kapela z enim altarjem. Na desni strani altarja se vzdiguje manjši, na levi prostorni kor. Vstop, se ve, je le moškim pripuščen, kakor se tudi v petju in godbi le osebe moškega spola poskušajo. O času mojega bivanja v Rimu je bil prvi oratorij v praznik svete Cecilije, ki je bil pa bolj kratek, ker se ga zavoljo dolgega in utrudnega prepevanja v cerkvi imenovane svete maternice cvet glasbenih umetnikov ni mogel vdeleževati. Preizverstna pa sta bila oratorija, ktera sem imel priložnost slišati prvo in drugo adventno nedeljo. Kakor za kakšno opero tudi za oratorij sposoben pesnik tekst posbej pripravi, v dva dela razdeljen; jemlje se ali iz svetega pisma ali iz cerkvene zgodovine; pri vходу ga zamore vsakteri za pet bajokov kupiti. Za prvo adventno nedeljo je bil odločen naslednji: „*Sauf Atanasio. Azione sacra in due parti di Girolamo M. Marini, socio filologo della Congregazione ed Accademia di S. Cecilia, posta in musica da Filippo Capocci, professore pianista della stessa Congregazione ed Accademia. Per l'Oratorio de' PP. Filippini in S. M. in Valticella.*“ Arijanski škofje so bili sklicali cerkven zbor v Tir, in podšuntali hudobno baburo, naj velikega škofa in patrijarha Atanazija zatoži. Razglasili so tudi, da je Atanazi škofa Arzenija umoril; in Arzenija zapertega skrivaje so v sodnijsko sobo prinesli roko ter lagali, da je Atanazi to roko Arzeniju odsekal in se je v c-pernije posluževal. Toda Arzeni jim je po noči ušel, in v zboru prikazavši se, je nestannost Atanazijevih sovražnikov neoverzljivo razodel. To je zapopadek teksta za prvo adventno nedeljo. Pesnik ga je tako sestavil, da zdaj govori Atanazi, zdaj Arzeni, katoliški škof, zdaj neki Juri, škof arijanski, zdaj spet zbor katoličanov ali arijancev. — Drugo nedeljo se je skazoval: „*S. Luigi re di Francia all'assedio di Damietta in Egitto. Melodramma sacro di Giuseppe Negri, posto in musica da Filippo Capocci, da cantarsi nell'Oratorio dei RR. PP. della Congr. di S. Filippo Neri.*“ Govoreče osebe so sv. Ludovik kralj francoski, Bianka njegova mati, Alfonz grof piktavijski njegov brat, Fakredin poglavar mohamedancev, in zbori dvorskih velikašev, vitezov, križancev, vojakov francoskih in saracenskih in ljudstva sploh.

Ker je bilo večkrat o izverstnosti oratorijev govorjenje, mi je hrepenenje po takem duhovnem vzatku zelo serece prevzemalo in bal sem se kaj zamuditi. Odločene so tem blazivnim veselicam večerne ure, o pol šestih se začenjajo in ob osmih ali še pozneje se končajo. Posamezni deli se versté tako-le. Ker je blagi Filip Neri oratorije vpeljal,

da bi povzdigovali duha k Bogu in zlahtnili čutila, se začetek vselej stori z molitvijo. Duhoven iz samostana pride k altarju in kleče moli nektere molitve, in prav spodbudljivo je bilo viditi vso pričujočo gospodo tudi se ponižati v prah, in čast in slavo dajati velikemu Bogu in z otročjim zaupanjem terkati na Marijino materno serece. Zdelo se mi je, kakor da bi ta molitev bila prvo netilo položeno v čutje zbranega poslušavstva; strune mehkih sere so po njem više ubrane, zato jih berž poprimejo vneti pevski glasi, da se zbljane čutila pobožnosti še krepkeje oživljajo. Na malem koru namreč je manjši zbor tako ginjaivo zapel *Salve Regina*, da se je moglo vsako serece vdati. Duhoven pred altarjem je potlej molil končno molitev in odstopil. Zdaj se prikaže na leco kak desetletin deček ter nagovori zbraho množico s kratkim govorom; vselej je bil drugi. Z vsa močjo se je revčik pehal in napenjal vse žile, da bi bil hitro izsul svoje blago nad glave poslušavcem, ki zavoljo pomenjenja in vpitja komaj kakšno besedo vjamejo in umejo. Deček pa je vesel, da v kakih petih minutah izverši častno nalogo in uterdi svojo pravico do mnogoverstnih sladkarij, s kterimi ga potem za njegov trud in pot obdarujejo.

Po dečkovem govoru se razstavijo po koru na levi altarjevi strani spredej peveci, zadej godbeniki; naštel sem jih o sv. Atanaziju nekaj čez trideset, o svetem kralju Ludoviku pa še več. Zdaj zadonijo opanljivi instrumentalni in pevski glasovi. Iz zgorej naznanjenega zapopadka in omenjene raznosti govorečih oseb vsakteri lahko posname, da so se močeni zbori verstili s čveterospevi, dvospevi in samospevi, da so zdaj visoki tenori, zdaj močni baritonci, zdaj globoki basovi čutnice vsak po svoje grabili in stresali. To so ti gerla, kakoršne rodi in redi le milo in čisto italijansko podneblje; včasih se zdi človeku, da bo više in više kipeči veličastni tenor derzno prederi kapelini obok. Blagor njim, ki jim je dano s takimi veselicami svoje duše napajati; njih sladkosti dovzetnim serecem pozlahtnujejo čutila. Ni čuda, da je navadno s poslušavci natlačena kapela, da je celo pretesna vse obseči v svojem ozidju in se gosta množica še po mostovžu drenja.

P prvi del je končan; peveci potrebujejo oddiha, tudi prenapete čutnice poslušavcev želé počitka. Modromisleči Filip je v osnovi svojih oratorijev tudi preskerbel gerlom in čutnicam tak počitek, med tem pa je dušne zmognosti svojih zbranih prijatlov od druge strani više napenjal, zveličavne misli v njihovem duhu vznjujal in sereca k nebeškim željam povzdigoval. Med prvi in drugi muzikalni del je namreč vverstil pridigo, ktera navadno pol ure terpi. Duhoven izmed redovnikov sv. Filipa (zmed oratorijanov) pride na leco ter govori, kakor ima dar od Boga, ali po nedeljskem evan-geliju ali o pomenu praznika, kteri se obhaja. Ko bi ta govor vselej tako globoko segal v sereca kakor glasha v žile, ko bi s takó močnimi vezmi jasnega prepričanja oklepai duha, kakor petje s sladkimi silami milega soglasja vje-

ma čutje, bi bil blagi namen sv. Filipa po vsi obsegi dosežen. Navadno se pa zgodi, da se velik del poslušavcev pridigi odtegne. Nekteri se gredo hladiti na prostorni terg pred cerkvijo, drugi se zgube po drugih potih in raznih opravilih. Za tiste, ki med pridigo v kapeli ostanejo, je razkropljenje prav priležno hladilo, prostejše zamorejo dihati in si pot z obraza zbrisati; zakaj velika gnječa med prvim delom vzrokuje dušljiva soparico.

Po končani pridigi se precej spet oglašé pevski in instrumentalni glasovi; umetalski spočiti in pokrepčani z navdušenostjo nadaljujejo v drugem delu svoje izvrstno skazovanje. Ker kapela zdaj ni več prenapolnjena, ostali poslušavci zamorejo z večjo zložnostjo uživati sladkosti čudovite harmonije, v kateri se kakor v čistem zrcalu sveti tisto soglasje, ki bi po volji dobrotljivega stvarnika moglo strinjati vse človeške serca med seboj in z njim, živim virom vse harmonije v lepi stvaritvi. Dober je vsak dar, ki pride človeku odzgoraj; naj se le goji in razvija v povečanje božjega imena. Sv. Filip Neri je poznal človeško serce; vneta ljubezen, s katero je obsegal vse ljudi, je bila prečudno značilna, povsod mu je naznanovala skrivnostne niti, ktere serca človeške kvilsko k stvarniku vlečejo in na serce večnega Očeta priklapajo. Po vsi pravici Rimljani svojemu apostolu Filipu še zmiraj hranujejo živ in hvalestven spomin. Naj dolgo dolgo živi med njimi razumna stvaritev muzikalnih oratorijev in jim napravlja hladilna stališča, v katerih se prijetno krepijo potujejo po težavni ternjevi poti v večno domovino.

Praznik in Dmesečna pobožnost presladkega Serca Jezusovega.

Kako naj se časti presladko Serce Jezusovo.

(Po poduku častitljive služabnice Božje Margarete Marije Alakok.)
(Dalje.)

Častitljiva Margareta Alakok priporoča: Naj bi se napravila družba v počeševanje Serca Jezusovega, v kateri bi se vsi med seboj sklenjeni duhovnik dobrot vdeleževali; to bi Božjemu Sercu zelo dopadlo, ker želi, da naj bi se pobožni verni v duhu zedinovani s ti-timi angeli, katerih opravilo je: Jezusa v presvetem Zakramentu ljubezni častiti; tako tesno sklenjeni z nami, tudi za nas goreče zdihljeje in molitve Jezusu pošiljajo, mu naše spodobno čiščenje darujejo, ga za nas in za vse, ki tega ne storé, serčno ljubijo ter mu tako zadostujejo za nečast, ki se pričo najsvetejšega Njegovega obličja vsaki dan godi.

U v o d.

1) Četrtek pred prvim petkom v mesecu naj si razdelé častivec Serca Jezusovega vadjaje devet opravil, iz katerih je sestavljena ta pobožnost; vsaki naj si potem prizadeva sebi odločno službo prav skerbno opravljati. Imenuje se ob enem varh (patron), ki naj ga vsakteri v mesecu posebno časti, ter se naznani čednost, v kateri naj se sleherni vadi.

2) Udje čiščenja presv. Serca naj si prizadevajo prvi petek v mesecu posebno posvečevati; zatoraj naj prejmejo, kakor je bil Jezus sam Marii Alakok zapovedal, ta dan ali sledečo nedeljo sv. obhajilo, potem naj še darovavno molitev (pozneji naznanjeno) Sercu Jezusovemu ponové. *)

3) Naj veči praznike cerkvene, prvi in zadnji dan leta, 3 pustne dni, kakor tudi vse petke naj prav pobožno praznujejo; naj bolj pa naj posvečujejo petek po osmini presv. R. Telesa, ker si ga je Božji Zveličar sam izvolil in ga je zato Cerkev v praznik presl. Sercu Jezusovemu odločila.

4) Da bo sleherni svojo službo boljši opravil, naj

*) Op. Iz tega je razvidna pomota v zadnji Danici: „naj udje 9krat v mesecu k sv. Obh. pristopijo“ — namesto: „v devetih mescih 9krat.“

kliče pri čiščenju Serca Jezusovega tisti kor angelov na pomoč, ki je v to službo odločen, ter naj stori z njimi sveto zavezo, po zgledu častitljive Marg. Alakok, ki je s tem veliko storila za svoj dušni prid. Angeli nebeški bodo namreč za njegove pomanjkljivosti in slabosti zadostovali, ter ga tisti čas nadomestovali, kader se podá k casnim opravilom ali k počitku; tako pa se bo presv. Sercu neprenehoma čiščenje skazovalo.

5) Kjer nobeno serce Sercu Jezusovemu tako podobno in nobeno razum tega, tolikanj ljubeznjivo ni kot neomadežano Serce Mariino, naj ga družniki pobožnosti Serca Jezusovega goreče časté, zlasti o praznikih Mariinih in prvo saboto v mesecu. Pri vsih pobožnostih, ki jih Sercu Jezusovemu darujejo, naj se tudi serca neomadežanega Božje Matere spominjajo; naj jim bo naj boljši pripomoček gorečnost v čiščenju Serca Jezusovega ohraniti in vneti.

6) Ni ga pa bolj nepopolnoma djanja ljubezni, ki ga častivec Sercu Jezusovemu skazovati, ni ga obilnejšega sadu, ki ga sebi pridobiti zamore, kot je to, da si prizadeva iz vsih moči „dolžnosti svojega stanú prav natančno spolnovati“. To terdijo besede, ki jih je Jezus Margareti govoril: „Z nobeno rečjo me ne moreš toliko razveseliti, kakor če postave svojega reda s stanovno zvestobo in z otroško vdanostjo spolnuješ . . . Leci se od mene, kdor po drugi poti kot po spolnovanju svojih postav mene najti meni.“ Te besede tudi une, ki med svetom živé, k spolnovanju njih dolžnosti budijo.

7) Da bi se vedno bolj vterdovala véz ljubezni, ki ude leté pobožnosti med seboj veže, naj se vsak dan eden drugega Sercu Jezusovemu priporočujejo, večkrat eden za drugega in vsi za vse sv. Obhajilo prejemajo, sv. rožnikranec opravljajo in priserčno prosijo ljubeznjivo Serce Jezusovo, naj njih ljubezen vedno množi ter nikdar ne dopusti, da bi kateri v gorečnosti do lepe te družbe oterpnil.

8) Če se je pa treba družnikom te pobožnosti razkropiti, ali tudi le enemu se daleč od drugih ločiti, vendar zamorejo vedno ostati v pobožni zvezi Serca Jezusovega. Ločeni družbenik si konec meseca zamore zbrati brez vadjanja tisto službo, ki nasleduje za uno, katero je opravljal pretekli mesec; v ti verstvi opravlja potem vse službe; ko jih skonča, jih zamore vnovič pričeti. Ljubezen do Serca Jezusovega, želja duhovnih dobrot se vdeleževati, ki naj ga napolnujete, ga vedno ohranite sklenjenega s poprejšnjimi častivec presv. Serca.

9) Da bi si kdo vesti ne težil, ako se nasvetvane družbe poprime, naj bo naravnost rečeno: Da nobeno omenjenih naročil ne veže pod grehom.

Ljubezen do Jezusa je edini zapopadek, edini namen, edini podbadek k ti pobožnosti.

Pogovor od posta.

(Dalje.)

Prejšnji kupec. Ni Vam priti na konec, in nas bote s svojo postno zapovedjo, kateri toliko važnost in veljavo prikladate, res še v zadrego pripravili. Cerkev, pravi, s postom nikomur škodovati ne želi, mojemu zdravju pa so, kakor sim že omenil, postne in močnate jedila v resnici škodljive, kako si tedaj hočem v ti zadregi pomagati, da ne bom, kakor pravite, služil trebuhi in bo na eno in drugo stran prav.

Kat. duhoven. Prav lahko; ravno ker cerkev ne želi nikomur škodovati, imajo škofje pravico in so po njih pooblašteni tudi farni predstojniki in spovedniki, po primeri okolišin in potrebe postno zapoved iz važnih vzrokov vernim polajšati. Lahko si tedaj pomagata, zlasti v obilnejši meri tudi s tim, da pri škofijstvu prosite za oprosteno ali dispenzo.

Nekatoličan (zanesljivo). Zdaj pa zdaj; pravo ste uganili! O dispenzo, ta se pri dobri materi pač lahko dobi,

se vé da, za dobro plačilo! Res, gospod, dajte se oprostiti! Bogati ljudje lahko dispenz dobijo, na vzroke in okoliščine se toliko ne gleda, da je le poglavitna podlaga — dobro plačilo — priložena. Ubogi revež, ki te žvenklajoče podloge ne more priložiti, se mora postiti, naj se mu želodec še tako kerči.

Kat. duhoven (resno). Gospod, to so zaničljive, prederzne in žaljive besede. Ako se prederznete tako govoriti, boste mogli pripravljeno biti tudi svoje besede spricati in skazati. Kaj ne, gospodje, to se sme po vsi pravici tirjati? Skažite nam tedaj resnico svojih žaljivih besed! Naznanite nam koga, ki iz lastne skušnje more vaše besede poterditi. Povejte, kaj ste o ti reči slišali, kaj vam je znano?

Nekatoličan. Slišal sem že večkrat in tudi že bral, da morajo katoličanje za dispenze veliko plačevati, in da zatorej le bolj premožni morejo oprostitev dobiti.

Kat. duhoven. To pa so nam zopet važni vzroki in dokazi?! Kdo vé, v katerem umazanem časniku ste to brali in od katerih obrekljivih jezikov to novico slišali! Da ste v tem popolnoma napčenih misel, vam bodo tu gospod stolni korar in škofjski svetovavec, ki so k sreči tukaj priučajo, naj laglje razložili; upam da bodo tudi toliko prijazni, vam to reč nekoliko bolj razjasniti, da boste v prihodnje bolj pošteno in pravično od naše duhovske gosposke sodili in govorili.

Stolni korar. Zagotovim vam, častiti gospod, kakor sem iz Vašega govorjenja spoznal, kar katol. cerkev zadeva, da ste res v mnoge presoje zapleteni. Duhovska gosposka, ktere ud biti si k časti štejem, za oprostitev ali dispenz od postne zapovedi ali čisto nič, ali pa le kaj malega tirja, kar se pa za stroške, za misijone in druge dobrotne naprave porabi; kdor drugač govori, je ali neveden, ali pa nesramno laže. Nasproti pa je vse na vzrokih ležeče, zavoljo katerih kdo za oprostitev prosi. To je pač res, da se duhovska gosposka, kakor vsaka druga, ker ni vsegavedna, lahko zmoti, in nevednemu oprostitev podeli, ako ji lažnjive vzroke naznani in resnico prikriva; naj se pa tak hinavec potem tudi smeja in baha, da je škofjstvo prekanil, pred Bogom mu nič ne pomaga, zakaj škofjstvo se dobro zavarva, ker oprostitev le pod pogoji in z besedami podeli: „Ako je temu v resnici tako, kakor praviš,“ in tako nanj, ki je oprostitev prigoljufal, pade dvojna in trojna teža ostrega odgovora. Iz tega, gospod, lahko spoznate, da tu med revnim in bogatim ni razločka, in da tedaj tudi bolj premožni niso vselej oprosteni, ako resnico govorijo in jih škofjstvo oprostjenja vrednih in potrebnih ne spozna.

Gostivničar. To, častiti gospodje, vam tudi jest morem iz lastne skušnje poterditi; zakaj, ko sem za svojo hišo za oprostitev prosil, mi je bilo rečeno, da če že gostom jedila pripravljam in dajem, kakoršne tirjajo, ker ne morem in mi tudi ni potreba vediti, ktere in kakošne vere je kdo, ki se v moji gostivnici oglasi*), jaz in pa moja družina pa nismo od postne zapovedi oprosteni. Upam, da ne boste mislili, da bi plačila ali takse tudi zase in za svojo družino plačati ne mogli, ako bi bilo potrebno!

Kat. duhoven (k kupcu in uradniku). Iz tega lahko previdite, gospodje, da se iz važnih vzrokov oprostitev lahko dobi. Zato raj bi jest, na vašem mestu, raji kar brez zamude za oprostitev, za dispenz prosil, kakor pa da bi se drugim v pohujšanje ali spotikanje kot nepokoren sin svoje cerkve kazati hotel.

Pa nikar ne zamerite, kar slabosti zadeva, ki vas, kakor pravite, po vživanju postnih jedil obhajajo, da vas še na nekaj opominim. Mnogim namreč le samo domišljija šepeta, da se jim postne jedi ne prilagajo, in mnogi se jih branijo, ker tudi druge tako storiti vidijo. Taki gospodje so zmožni in v stanu, ako je potreba, tudi težke in ne-

prebavljive jedila vživati, tudi obilno mero pijače pospraviti, ne da bi zavoljo tega posebne slabosti in težave občutili. Vi, gospod uradnik, ste morebiti prijatelj lova, in če na lov greste, po 4, 5 in morebiti še več ur po gozdu postopate, in ako torbice niste dobro oskerbeli in napolnili, lačni in žejni v mrazu in snegu na bozega zajca, lesico ali serno čakate, ne da bi se pritožili in naveličali, in ako se domu gredé kam oglasite in ravno juhe, mesa ali klobas ne dobite, vam tudi žganci ali suhi kruh, težke močnate in postne jedi prav dobro diše in teknejo in nobenih posebnih slabost in težav ne prizadenejo. Ali če kdo zvečer pridno v kozarec mežurka, se ga čez mero naserka in se ves vertoglav v posteljo vleže, da mu zjutraj, kakor pravijo, mačke godejo, ga glava boli, mu nobena jed ne diši, in ni za nobeno delo in rabo; o to mu ne dela sile in ne upa si tega zavoljo tega še potožiti komu. Ali če kdo zboli in mu zdravnik zapove vina ne piti, teh in teh jedil ne vživati, o sami juhi živeti, o kako vestno se bolnik ti ostri zapovedi podverže, uživa se zraven brez mramanja tudi grenke in zoperne zdravila! Le ako velja cerkvi pokornim biti, enkrat v tednu in nekerikrat med letom mesnih jedil se zderžati, to je preveč, tu je že nevarnost, da bo zbolel in obnemogel! Ali ni to gerdo in stransko, pa za moža, ki mu je na svojem kersanskem imenu in značaju kej ležeče, popolnoma nevredno ravnanje? Misliti bi bilo v resnici, kakor sem že opomnil, da je post zdravju in življenju nevaren, ko je vendar znano, da zavoljo cerkvenega posta nihče ni še poginil, temu si nasproti marsikteri zdravje in življenje ohranil in podaljšal.

(Dalje nast.)

OVETLIČNIK.

Neomadežani Devici.

Pozdravljena, nebeska Lepotica,
Česna bodi zvezda krasno-mila!
Karkoli jih zemlja je in bo rodila,
Ti zmagas vse, brez madeža Devica!

Pregrehe krila je zemlja tamnica,
Od kar Adam in Eva sta gresila,
Da milost Božja ni nas pogubila,
Gre slava Tebi, o Devic Kraljica!

Ti starinu zmaju glavo si razterla,
Ti raj zgubljeni zopet nam odperla,
Ko si Zveličarja nam poročila. —

Zato pozdravljena na veke bodi,
Spoceta čisto sama med narodi —
Te sveta cerkev večno bo slavila! —

Fr. Silvester

Materno serce.

Je serce ljubeznjivo,
Enacega več ni,
Ki vedno neugasljivo
Za tebe vse gori.

To serce je premilo,
Dobrote prave cvet,
Je prva te ljubilo,
Ko prišel si na svet.

Se dostkrat je solzilo
Pri tvoji zibelki!
Pa za-te je molilo,
Vse dneve in noci.

Se zdaj se zveseljuje,
Če vživa srečne dni;
S teboj pa tud zaluje,
Če stiska te mori.

Vihar nesreč če jezni
Pobija up ti tvoj,
To serce vse v ljubezni
Občuti bol s teboj.

To serce te ljubeče,
Ljubeče tak močno,
Za-te povsod goreče, —
Je serce materno!

Ak se podaš na ptuje,
In mati v vernost gre,
Se vendar ne miruje
Preblago nje serce.

Če prideš na gomilo,
In molis tam za njo,
Boš menil, da še bilo
Serce ba materno!

Fr. Silvester

*) Gl. Neyraguet Theol. m. p. 225. Kath. Hausfreund 1847.

Mariino vozilo.

Mati mila, o Marija!
Kaj bi Tebi za vozilo
Moje srce podarilo?
Zlahtnih kamencev nabrati,
Hočem Ti v spomin podati,
Z glav njih se glasiš: Marija!

Dam magnet Ti, o Marija!
Ker Ti vlečeš duše naše
Ko magnet železo na se;
Oh potegni srce moje
Na prelepo srce svoje,
O magnet nebes, Marija!

Dam Ti ametist, Marija!
Ker ljubezni si goreča,
Ko njegova barva rdeča;
Daj nam, da ljubezni svete
Bojo za-Te duše vnete,
Ljubljene ametist, Marija!

Dam rubin Ti, o Marija!
Ker brez madeža edina
Siješ kakor svet rubina;
Daj nedolžno nam živeti,
Tam Ti večno slavo peti,
O prelep rubin, Marija!

Dam Ti jaspis, o Marija!
Ker ko jaspis imaš v lasti
Moč čez pekel in pošasti;
Torej, Mati! stoj na strani,
Nas pred večnim ognjem brani,
Rajski jaspis, o Marija!

Ná še ahat, o Marija!
V ognju duh nar lepši daja,
Ti pa v ognju muk si raja
Od Boga gospá izbrana,
Bila nam za Mater dana,
Češen ahat, o Marija!

Ne zaverži, o Marija!
Dragih kamencev darila,
Ki glasijo se: MARIJA!
Zdaj pa prosim, Mati mila,
Da ne boš me zapustila,
Kader klicem: O Marija!

Virk.

Ogled po Storenskem in dopis.

Iz Ljubljane. Zgodovinska družba si je g. dr. Vončinata vodstvenega uda in denarničarja izvolila. — Mestna srenja je obljubila otroški bolnišnici po 300 gl. za dve leti. — V Ljubljani se zbira nova družba v podporo in oskerbovanje bolnih in obnemoglih družinskih očetov in družih delavcev ki ob času bolezni ne morejo ne sebi ne svoji družini pomagati. Njen namen je: družnikom deliti: 1) podporo v bolezni, 2) oskerbovanje v obnemoglosti, 3) spodoben pokop o smrti. — Pretečeni ponedeljek je v Horjulu za dobrovo množico prijateljev in prijazni družbi vezovala mnogopoštovanega in ljubljene g. fajm. Aleša Jerala. Popoldne pa kar nepredvidoma v družbo stopijo naš mil. knez in škof, gosp. godovnjaku za vošilo prijazno besedo rečejo, ga z lepim vozilom razveselijo, se precej dolgo pomenkajo, cerkev obiščejo in se vernejo skozi zeleno dobrovsko dolino domú proti Ljubljani. . . . Tudi še drugo lepo vozilo je razveselilo častljivega starčka ta dan. — Pretečeno saboto so bile z zahvalno sv. mašo v šenklaški cerkvi in z razdeljenjem daril dokončane latinske, realne in c. kr. normalne šole. Ne vé se, kdaj se zdaj prične, ker ni znano, kdaj bodo poprave v šolskem poslopi dogotovljene.

Iz Ljubljane. Danica je prinesla dopise iz različnih šol od svečanosti o prazniku sv. Alojzija, najpove tudi, kako je mestna glavna šola pri sv. Jakopu v Ljubljani obhajala praznik svojega patrona.

Ob osmih zjutraj se zbere mladost v šoli in gre z zastavo v mestno farno cerkev sv. Jakopa. Slovesnost je bila toliko večji in prisereniši, ker je lepo število otrok ravno ta dan imelo prvo sv. Obhajilo, opravilo naj večji sreče in naj slajšega veselja v življenji za vsako dobro kersansko srce. Šolska mladost se vstopi k altarcu sv. Alojzija, obhajanci pa pred veliki altar; na koro se orgle slovesno oglasijo in otročiči po cerkvi z ljubezujivimi glasi povzamejo pesem: „Praznika svetega se veselimo“. Ko pesem odpojo, stopijo k velikemu altarcu ljubljene šolski vodja g. Rozman, ter že zbuje srca s svojim gorečim govorom še bolj navdušijo. „To je dan, ki ga je Gospod naredil, veselimo se ga!“ Te besede prerokove so bile vvod spodbudku, v katerem so gospod otročičem pojasnovali, kako imenitno, lepo in sveto opravilo je sv. Obhajilo, ter jim dopovedovali, kolika je čast, da jih Jezus, naj višji Gospod nebes in zemlje, k svoji mizi vabi. Obmolijo z njimi nato še predobhajilne potrebne molitve, in obhajanci pristopajo v lepem redu k Gospodovi mizi, upamo, da vredno in z obilnim sadom.

Bog daj! Po svetem Obhajilu jim gospod vodja živo razlagajo milosti ali gnade in dobrote sv. Obhajila, ter jim k sercu ženejo, kako res hvaležni naj bodo do svojega dobrotivega Zveličarja, ki se je ponižal v njih mlade srca stanovat priti. Osrečeni otroci pa z veselim glasom v pesmi: „Duša moja, poj veselje“, svojo serčno radost razodevajo.

Pri naslednji sv. maši, ki je bila pred altarcem sv. Alojzija, je mladina prepevala pesmi: „Jezus male k sebi kliče“, „Alojzi sveti, cvet mladosti“, po povzdigovanji pa: „O Jezus, sladki spomin.“ — Ko mine sv. Obhajilo, zopet nagovoré gospod spred altarcu šolsko mladost ter jim razklada poglavitniše reči iz življenja tega svetnika, namreč: 1) njegovo veselje do nauka, 2) pokoršino do staršev in učencev, 3) usmiljenje do ubozih, 4) njegovo veliko pobožnost do Jezusa v presvetem Rešnjem telesu in do prečiste Device Marije. Poslednjič jim se na srce govore in jih spodbudujejo, kako naj si prizadevajo posnemati svojega pomočnika in svoje življenje ravnati po njegovem. Po govoru molijo z njimi litanije sv. Alojzija, otroci zapoje zahvalno pesem in pridejo k sklepu poljubiti monštrancico s svetinjami sv. Alojzija.

Pričujoča je bila obilna množica vernikov, ki so se z otroci vred veselili ter se serčno priporočevali Jezusu, ljubivu malih, in sv. Alojziju, njih pomočniku. Ta prelepi in serčno vesel dan bo šolski mladosti in še marsikomu drugemu dolgo in živo v spominu ostal.

Sentjakopski vernik.

Iz Novomesta, 12. mal. serp. — Berž ko ne, Danica ni še prinesla tako žalostne novice, kakor jo Vam danes pišem, in če tudi morebiti žalostno, tako grozovite vender ne. Težko je razsojevati hudobije, ki se dandanes tako pogostoma godé, ktera njih je hujša memo druge; gotovo je pa, da je očetomorstvo po sinu lastnem storjeno naj večja, in groza je slišati, ako oča, ki je sinu vzrok telesnega življenja, po njem mora lastno življenje zgubiti. Iz naslednjega se bo vidilo, kakšen sad rodi lakomnost, mesenost, oterpanjenost in sploh slabo življenje.

Franc L. — je živel več let ločen od svoje žene v lastni hiši v vinogradu na Novi gori. Imel je pa znanje z neko osebo in z njo nezakonskega sina zraven pravega sina Antona. Ker se je bil pa Franc L. — že postaral, je prepustil pravemu sinu kmetijo z mlinom in si je izgovoril letno obrest. Anton L. — je živel tedaj v mlinu, oča njegov v vinogradu. Sinovo življenje pa tudi ni bilo nikakor pošteno. Imel je v mlinu deklo Mico G. —, mater štirih nezakonskih otrok, ktera poslednjega je v ječi porodila in temu je Anton L. — oča, pa tudi predzadnjemu, kteremu je še za botra šel. Zavolj hudobnega znanja s to konkubino ga je oča večkrat svaril, zaradi zadržane letne obresti sta se večkrat hudo skregala, in še cederžane ledne obresti je sin očeta iz mlina pahnil. Vidil je tudi Anton L. —, da oča ima nekako posebno nagajenje do nezakonskega sina, ter bal se je, da ga utegne dediča vsega premoženja storiti. Temu vkljubovati je sklenil strašno hudobijo, namreč: očeta umoriti!

V skerbi, da se utegne zvedeti, najel je Uršo S. — in pogovoril konkubino svojo Mico G. —, ktera naj bi doveršila strašni sklep. Odmienjena je bila za to noč od 29. sveč. do 1. sušca 1864. Vidi se tukaj, kako hudobno srce je bilo v spačenih morivkah, ker v vinograd pridši k Francu L. —, popraša G. — starega, kje je Anton? ker ni ga že dva dni doma v mlinu. Franc L. — obé nagovori, naj pri njem ostanete, kajti prepozno bo zdaj domú se vracati, ter jima večerjo napravi in prinese 3 bokale vina. Prederznete se zdaj obé še zdaj dobroto uživati, ktero mislite kmalo kmalo poverniti z oestro sekro, ki jo boste našle po beseedah Antonovih za škrinja očetovo. Spravijo se po večerji spat in Franc L. —, ne vedoč, da bo skoraj pot v večnost nastopil, zaspi, iz kterega spanja se nikdar več prebudil ni.

Zdaj pa furije vstanete, — S — prime sekiro, mahne in — — vrat spijočega Franca L. — je presekan! Sirovost je še nadaljevala! G — posveti, in una moza, ki je pojemal, s sekiro dvakrat po glavi mahne, da popolnoma zamrè. Ko ste mu nekaj denarjev pobrale, zapahnete vrata s klinoma, ktera jim je Anton L. naredil in saboj dal, in skoz okno po lestvici se vrnete vsaka na svoj dom. Sosedje so pogrešili gospodarja, in eden njih, ker ni mogel pri vratih noter, po lestvici pri oknu v sobo pogleda in prestrašen vidi skoraj odsekano in vso razbito glavo in zraven nje oestro vso okervavljeno drevno sekiro.

Sodnija to zvedivši pošlje komisijo, ktera vse popiše in natanko pozve; pokliče tudi osebe, ktere so bile količkaj dotične ali sumljive in kmalo so bili morivci sodnikom v rokah. Ko je bila prva obravnava dokončana in po višji sodnji poterjena, napovedala se je končna obravnava na 11. prosenca. Pri sodniški mizi sedijo sodniki in predsednik jim je vitez Šajhenštul; množica zbranih poslušavcev komaj trenutka čaka, in glej! — zablisi se puša stražnikova, eden za drugim pridejo: Anton L., Marija G — in Urša S —, in posedejo klop za njih pripravljeno.

Če se smé kedaj iz zunanjih znamenj dušni stan človeški soditi, je gotovo pri teh osebah sklep naj verjetniši in pri Urši S — veljajo besede Sokratove: V gerdem telesu prebiva gerda duša. Po mnogem izpraševanju obstojite Mica G — in Urša S — vse; Anton L. — pa taji na vso moč, tudi to, kar je pri prvi obravnavi priterdil. Toda nič mu ne pomaga; po enournem skrivnem posvetovanji so bili obsojeni vsi trije v smert na vislice, sodba je poterjena po višji in naj višji sodnji, in že se jim je pripravljati za poslednjo uro. Smert jih je došla, dasiravno so v ječi si lepe upanja delali, da bodo kmalo rešeni, k večjemu, ako bo kazen zelo huda, bodo za kake leta v zapor prišli. In že so jim le še ene ure za spravo z Bogom napovedane. Bolj mehki ženski sereci sta gospoda duhovna lahko pogovorila in prejele ste obé svete zakramente. Vse drugač pa je delal Anton L. —; do zadnjega jutra je odlašal spravo z Bogom in še le poslednje ure je bilo mogoče kamnito serec malo omečiti, da se je spovedal. Mislil ali hlinil se je namreč do zadnjega, da je nedolžen, še celó rekel je: „Tá greh bi imel, ako bi se zlagal, da sem kaj kriv!“ Če človek v trenutkih, v kterih tako rekoč smerti v obraz gleda, tako govoriti zamore, to mi je nezapopadljivo.

Zaznal se je 12. dan mal. serp., bliža se šesta ura zjutraj, — zadnja za hudodelnike. Nepretergana versta ljudi spremlja vozove, ki se počasi pomikajo proti kraju, na katerem bodo hudodelniki zadnjič vidili rumeno sonce, ki svoje žarke iz jasnega neba lije na žalostni kraj. Neizmerna množica ljudi, — ne rečem preveč, ako jo sodim do pet tisoč —, je obslta moriše, na katerem bodo kmalo tri duše časnost zapustivši se v večnost preselile, in Bog daj, da bi srečno prestale sodbo pred vsegavednem Sodnikom! Voz za vozom pred vislicami obstane, duhovniki spremijo hudodelnike do vislice — in — duše so — v večnosti! Na obrazu se je še zdaj Antonu L. — hudobno serec bralo in Bog daj, da bi mu sodba bila tako gotovo milostna, kakor je zrel bil za vislice.

Vsi pa, ki služijo lakomnosti, mesenosti in oterpnjenosti, vsm naj je ta žalostna in strašna dogodka v resen prevdarek, da spoznajo, kakšne nasledke imajo poprej nastete hudobije.

F.

Iz Tersta, 13. mal. serp. Dva večera tega tedna, ponedeljski in pa véerajšnji, smo tukaj hude nevihte imeli in je tudi prvega nekaj ljudi se potopilo. Vetrovi so piskali in tulili, de je bilo groza slišati; mornarji pa kričali in na pomoč klicali, de je človeku serec pokalo. Čudo bark je več ali manj pokvarjenih, zajelo se je nekoliko manjših, ki jih pa že eno za drugo iz vode dvigujejo, samo robe bo dosti pod zlo prišlo. Dve kopalnici ste mnogo terpele in tretja je popolnoma razdjana. Ker je prva nevihta ne-

nadoma vstala, se je tudi dosti šip podrobilo, pa tudi njivo in vinogradi so veliko nadlgo skusili, le hvala Bogu! de ste se obe nevihti v kratkem pomirili, drugač bi bita uima grozovita. Tukaj pri nas je tudi huda suša, in čuli smo vender, de v neki bližnji fari so mladi ljudje to obljubo storili, če do prihodnje nedelje, to je, do 16. julija ne bo dežja, se „plesati“ zderžali bodo; če pa mili Bog dež podari, de se bodo pa sukali. — Kaj se ti zdi, blažna Danica! ni li ta obljuba kaj posebna, — in pa de taka mladost za prihodnost — lepo upanje daje? — (To je skorej, kakor da bi udriharji rekli: „Gospod, če ne boš Ti nas križal, ma bomo mi križali Tebe!“ Vr.) — Neki časnik je prav umno sprožil, de se mu čudno zdi, kakó je duhovnja „Verh“ v metliški dekanii v nemščini neestetično ime „Schweinberg“ pridobila? — Naj povemo pa, de bo kacic 40 let, ko je pisatelj s svojim pokojnim stricem na omenjenem Verhu pri cerkvenih rajtbah služil. Tudi takrat so se nad tem imenom spotikali, pa ranjei gospod fajmošter Mihael Malič so nas zagotovili, de se v nekih nar. starejših pismih iste duhovnije „Steinberg“ nahaja, in de se je to ime — berž ko ne — po nerodnosti ali pa po zločosti v Schweinberg spremeno, in tudi pričujoči so toliko več z gosp. fajmoštom enake misli bili, ker je verški kraj v resnici skoz in skoz krasen ali kamniten, in de se je po tem takem prva gotovo po nemški zval „Steinberg“. — Vprašamo torej: Ali ne bi se vender pozneje nerodnost dala popraviti? — o —

Teržaški gg. bogoslovci 4. leta so dobili v binkoštni predpraznik subdiakonstvo, saboto pred sv. Trojico diakonstvo, v mescu vel. serp. pa bodo dosegli mašništvo. — G. Andrej Zdeškar, administrator v Gerdoselu, ki je umrl 26. vel. travna, je bil Ljubljanečan, rojen 22. kim. 1821, posvečen 8. kim. 1845. Družniški bratovšine sv. Križa, v ktero je bil zapisan, so zanj masevali in molitve za mervte opravljali; tudi drugi duhovni so prošni, se ga spomniti. — „Folium diocesanum“ (škofjsk list) se je duhovstvu močno prikupil, ker daje prav koristne djanske poduke. Majnikov snopč piše: o blagoslovljenjani, o navadi v obredoslovji, rešuje veliko liturgjskih dvomov, daje mnogotere naznanila, odgovarja na vprašanja itd. Rožnikov nadaljeva enake tvarine, naznanja zapisnike dvch duhovskih pogovorov (konferencij) in ima lepo pesem „Coelum“ (nebesa) po besedah: „Beati, qui lavant stolas in sanguine Agni“ . . . (Apoc. 22, 14). Vredništvo prosi gg. duhovne, da naj bi tudi primerne spise pošiljali v „folium diocesanum“. Tukaj imajo priložnost se v latinščini vaditi, ktera nekako čezdalje bolj peša, zlasti pa se je bati, da lepa latinska poezija utegne čisto zginiti. Kar se v domačem jeziku vredništvu pošlje, pa samo polatinči. Latinščina nam mora biti častitljiva, ker ona je beseda naše matere katoliške Cerkve. Torej se tudi ne zedinjamo s tistimi, ki bi radi latinsko petje čisto pregonali iz cerkve. — V Benedkah je 30. majnika začel izhajati po trikrat na teden verski, politiški in znanstvi časnik „Libertà cattolica“, ki ga teržaško škofijstvo duhovstvu priporoča. Velja 10 gl. za celo leto, za četert leta 2 gl. 50 kr. sr. Denar se pošilja v Benedke (Ufficio di Direzione della „Libertà cattolica“ presso la tipografia Perini in Campo S. Maria Mater Domini, n. 2123). — Prvi duhovski pogovor t. l. v Terstu je bil 10. majn.

Iz Drinopolja na Bulgarskem 3. mal. serp. 1865. + Pervo „Danica“ sem prejel 15. majnika in potlej po versti. Neizrečeno sem je vesel, in ne samo meni, ampak tudi Bulgarom bo v korist. — Letos smo tudi pri nas pričeli Marijansko opravilo, namreč Šmarnice. Ker nimamo še svoje cerkve, smo domá v kapeli napravili, kar je bilo mogoče. Imeli smo vse tako, kakor imate v Ljubljani; popoldan ob šestih je bil rožni venec (roženkranc), potem kratka pridiga v bulgarskem jeziku in litanije. Vsak dan je prišlo nekaj novih katolikov k ti pobožnosti, posebno žene, akoravno še ne znajo očenaša in česnemarije moliti; ob nedeljah je pa toliko ljudi prišlo, da nam je bila

kapela pretečna, in je bilo treba pred kapelo precej velik prostor z deskami ograditi, da so se ljudje zbirali. Ne samo katoliki, ampak tudi razkolniki (šismatiki) so prihajali, se vé da razkolniki več iz „ljubopitnosti“*) kakor iz „nabožnosti“; vendar je pa vsak toliko slišal, da je imel dosti, ker oče Toma našega reda so tako navdušeno pridigali, da je bilo kaj.

Lansko leto se je spreobrnil neki opat k naši veri in z njim ves „monasti“ njegov, okoli dve sto oseb. Opat Pantalimon je bil ta mesec mašnik posvečen — starček pri 70 letih. Dva mlajši brata iz njegovega reda sta bila pa še lansko leto posvečena. Enega teh dveh novih duhovnov so mesca majnika tu na deželi v neki vasi tako stepli, da so malo malo živega pustili. Pa ker je bilo po noči in so imeli še obraze zavezane, ni mogel nobenega poznati; toliko se vé, da so bili razkolniki. Ali komaj je malo ozdravel, so ga pa še zapertli — samo zato, da ne more maševati, ter bi hodili ljudje v „šismatiško“ (razkolniško) cerkev. Pa ljudje raji od maše ostajajo, kakor da bi hodili v razkolniško cerkev. Ako ravno so tukaj novi katoliki, pa so „silni“ (junaški, močnosečni). Se vé, da tudi kateri odpade v takem preganjanju, vendar pa veliko ostane stanovitnih. Vse preganjanje izvira od „grekov“, ker na vso moč si prizadevajo katolike spodriniti in zato turke preplačujejo (podkupujejo), kar je mogoče. Imamo pa upanje, da ne bodo dolgo igrali z nami. — Velika nestrča je za nas, da so se tudi protestantje vrinili tukaj v Bulgarijo. Dozdaj vendar še ni bilo (tukaj) slišati, da bi bili Slovenci protestantje. Sramotno pa je za nas katolike, da protestantje toliko premorejo, da otroke, kateri v njih šolo hodijo, do petega leta preskerbijo z živčjem in obleko; mi pa še toliko ne moremo, da bi naj potrebniji knjižke za v šolo kupiti mogli in malo popirja za otroke.***) Priporočim se v molitev in ves misijon naš, da nam ga Bog blagoslovi, da spreobrnjeneci ostanejo stanovitni, slabim in nevednim pa da dade razsvetljenje. Še enkrat: Molite za Bulgare, naše slovenske brate!

Iz Amerike.

Prečast. g. misijonar Pire pišejo 7. rožn. 1865 iz Krovunga v Minesoti: „Zaboj, ki ste mi ga v listu 29. sveč. naznanili, je prišel pred 10 dnevi s posebno pošto, toda poštnina je silo presiljena, veliko večji od vrednosti poslanih bukev. Placal sem izročeni poštninski list z 32 dol. in 10 centimi in naznanil gosp. Tomaževiču. Steklenice pa, ki mi jih je dobroserčna K. poslala, napolnjene z malinovcem, so bile vse tri najdene odpečatene in prazne***). Škoda za take zdravilne kapljice! Hvala dobrotnici za ovratnice in ovratnice. Gosp. Zužek, ki sem ga 6 mesecev pri sebi imel, me je zdaj zapustil (in dobil svojo farto, gl. popr. Dan. Vr.), in mil. škof so mi precej poslali ljubelega gosp. Tomazina v Krovung . . . Upam pa kmali izdatne pomoči dobiti za svoje indijanske misijone.

Prihodnji ponedeljek sem odmenjen zopet podati se po svojih indijanskih stajah in z veseljem in v prijetno tovaršijo bom vzel seboj svojega gorečega pomočnika g. Naceta Tomazina. Bog blagoslovi najino delo; pa tudi Vi, ljubi misijonski prijatelji, molite k Bogu za dober uspeh naših misijonov, naj bi bilo vse Bogu na čast in bližnjemu v zveličanje.

Zdravje se mi je precej popravilo, ter z nekaterimi dobrimi pomočnimi misijonarji zamorem z Božjo pomočjo svoje indijanske misijone koristno nadaljevati pa tudi opravljati misijone belih katoličanov, Francozov in Nemcev.

*) T. j., radovednost; tudi rusko ljubopitnost. Vr.

**) Če kdo kaj daruje za bukvce itd., bulgarskim otrocičem — našim bratem —, morebiti bo v kratkem prilika, jim izročiti. Vr.

***) Steklenice niso bile le 3, ampak 9 jih je bilo; tedaj so vse pograbili ti nesramni tatovi! Večkrat smo enake reči pošiljali v Afriko skoz turške dežele, pa se ni nič zgubilo. Vr.

Ker je kervava vojska v južni državi z Božjo pomočjo končana in ljubi mir zopet vse dobre sereca razveseljuje, torej se ljudje zopet začnajo močno naselovati v naše zedinjene države. Zdaj se posebno na to gleda, da bi se lepe radovitne okrajine v Minesoti z novimi naselci napolnile.

Naše poglavarstvo v št. Pavlu me je undan izvolilo za poročnika ali komisarja novih naselnikov, in to me je nagnilo, da sem jel službino dopisovati z duhovskimi poročniki za izselce v Havru, Bremeu in Hamburgu, ter jim z natankim popisom naznaniti velike koristi za naselce prelepe države Minesote. Tako tedaj bom vodil naseljevanje v ta kraj in odkazoval jim najboljši seliša . . . Ako bi Kranjci v večem številu sem prišli, bi jim v Ottentail-Lake-u (pri Vidrorepjem jezeru) hotel odkazati prav naj lepši in naj boljši zemljo za naseljevanje, kjer si bodo lahko v kratkem času napravili nar. dražji posestva, ter imeli prav prijetne domačije. Zemlja je tukaj prav dober kup; vsak si za more 160 oralov dobrega sveta kupiti po 1¹/₂ dolarja; ubožni pa ga dobivajo zastoj; ako se naznanijo za državljanje (amerikanske domačine zveznih držav). Zastran vsih popolnih reči se zamore opraševati v Bremeu pri nemškem fajmostru g. Prost-u, ali pa v Havre de Grace-u pri gosp. fajm. Lambert-u. V št. Pavlu jim pové fajm. o. Klemen vse potrebno, da do mene pridejo.

Fr. Pire,

katoliški misijonar.

Iz št. Vincencija. (Nekoliko zaostali pa zmiraj mični dopis g. Trobeu.) Po mestih je po zimski še večji šunder, kakor po leti; pa tam nimam nič opraviti, t.e. pridem zraven, ker prvo veliko mesto je od tod kakih 40 angl. milj. Tedaj vidite, da iz svoje skušnje ne morem posebnih ameriških novic pisati. Vendar se bo že kaj pri nas domá našlo, sej nas je tu v samostanu še čez tri sto oseb, že tudi ktero uganemo. Začnem naj popred od božičnih praznikov, akoravno so že minuli. Vreme smo imeli o praznikih prav lepo; na Sveti dan je celi dan prijazno solnce sijalo, sneg je tu čisto skopnel in bilo je gorko kakor v pozni spomladi. Na Sveti večer je bilo pri nas kaj slovesno opravilo. Ze ob enajstih se je vse terlo v cerkvi in okoli cerkve, tudi v samostanu je bilo vse na nogah. Med juternicami so ljudje vedno še prihajali in cerkev je bila tako natlačena, da ni bilo skoraj moč noter priti. Altarji so bili bogato okinčeni in razsvitljeni, na evang. strani je bil prelepo narejeni „tron“ ali škofov prestol, na altarji je ležala škofova palica in infula, — vse je kazalo, da bo kaj slovesnega. Na koru se je zbralo kakih 15 pevcev in okoli 30 godcev. Ko v. č. opat v cerkev stopijo, zaigrajo na koru slovesen „marš“ in ga igrajo tako dolgo, da je pred altarjem vse pripravljeno in se začne slovesna sv. maša. Pri altarji je bilo 32 oseb, duhovnov in bogoslovcev v krasni napravi; tisto mašno oblačilo je darilo milodarnega kralja bavarskega in je vredno čez štiri tisoče dolarjev; neizrečeno je lepo. Prav gladko in krepko so peli častitljivi starček, vse je bilo nekako ginjeno. Na koru se je pela imenitna prva Haydn-ova maša z orkestrom (s pavkami in trobentami.) Slovesnost vsa brez pridige je terpela do treh zjutraj. Ravno tako je bilo tudi Sveti dan ob desetih in 8. treh kraljev dan. Nikakor bi si jaz ne bil popred domišljeval, da homo tu kaj takega imeli. Pogrešal sem samo veličastnega zvonjenja, živo se spominjal na prijazno vbrano trijančenje v Gradcu; — sploh na Kranjskem, o kako je pač to milo, kako slovesnost povzdigne, — tu pa imamo samo en zvonec, da nas zjutraj straši in iz postelj podi. K slovesnim opravilom je prišlo tudi veliko protestantov, posebno Sv. večer, se vé, da bolj iz radovednosti in zavoljo godbe, kakor pa iz prave pobožnosti. Eni se pridejo celo norčevat s svetimi rečmi, v cerkvi jedó (nesnagel!) ali se pogovarjajo, med povzdigovanjem ven gredo itd. Vendar, ako kak duhoven takega zarobljenca v cerkvi vidi, mu jih tudi pové svoje dve kopi; ne mislite, da bi se jim vklanjali; brez vsega prizanašanja delajo z njimi,

zakaj ker ne gredo v ta hlev, ven ž njimi tedaj, ako nočejo svoje voleje kože sleči; kaj neki bodo taki mirne ovčice dražili in sveto hišo oskrnovali! Ko so v. č. opat po cerkvi šli, je vse spoštljivo vstalo, le neki protestantje so široko sedeli; ali neki duhoven, ki je opata spremljal, so jim drugo pokazali; par krepkih besed jim je seglo v srece kakor strela, vsi so se pohlevno vdali, kakor ovčice.

„Ako nimate spoštljivosti do svetega stanu ali sploh do svetih reči, spoštujte saj, ako niste popolnoma zarobljeni, sivega častitljivega starčka“, so rekli razumljivo v angl. jeziku, in beseda je ginila. Pa med to barbo je vendar, kakor sem že enkrat omenil, veliko kaj kaj vnetih kristjanov. Kako pogosto eni k mizi Gospodovi pristopajo, eni celo vsako nedeljo! Tudi med dijaki se takih ne manjka; eni gredo še tudi vsaki drugi dan k sv. Obhajilu. V tej reči je v izobraženi Evropi pri katoličanih veliko večja mlačnost; kolikor hujši so tu krivoverci, toliko boljši so katoličani, kar se jih namreč ne navzame strupenega duha unih, ki jih tudi čisto v smertno spanje zaziblje. Zgledov je tu, da se Bogu smili, brez števila. — Toliko tedaj od božičnih praznikov. (Konec nast.)

Kaj je kaj novega po širokem svetu?

Katoličani v Angliji imajo zdaj 1 viš. škofa in 16 škofov, v Škociji 4 škofove, in v obeh zemljah 1100 cerkev in kapel, 60 samostanov moških in 192 ženskih, 13 vstavov ali kolegij, in 47 odreja. — Časnikarji zdaj zopet jahajo konjca, ki se mu pravi „shod“ ali kongres evropskih vladarjev, da bi zamotane politične štrakeljne poravnali. Kaj posebnega je, da nihče vanj ne veruje, vsi o njem govoré kakor o kaki rezni reči, in pišce, s katerimi vanj streljajo, se sklanjujejo tako, da ga delajo čedalje bolj verjetnega. (Unit.)

Djakovski škof Strassmajer so sklenili s korarstvom vred zidati novo stolno cerkev v podobo latinskega križa in v romanskem slogu. Dolga ima biti 12, široka 28 sez-njev. O čelu bota dva zvonika in nad čveteroogelnem križem osmerovogelna kuplja, pod njo pa veliki oltar. (Blah.)

Dasiravno je bila vojska v Ameriki, je vendar lausko leto prišlo čez 220.000 naselcev v severne ameriške države, izmed katerih jih je v novem Jorku 99.000 na suho stopilo. Ni dvomiti, da bo zdaj po dokončani vojski naseljevanje še obilniši. (N. Y. Kztg.)

Francija se ima zopet razširiti; pravijo, da vsa Kocinčina bode Franciji pripeta ali anektirana. —

Posebno prijazno so se šmarnice tudi v Jeruzalemu obhajale. Arabci prinesó vsak dan novih cvetlic — prelepih oleandrov, jazminov, nageljnov, gošavk in drugih cvetlic na Mariin altar. Na oltarji gori brez števila sveč, ki jih pri-nušajo večí del bogoljubni častivci Marije Device, ozalisajo pa jih poprej z blagodišečimi vencí in cvetličnimi kiticami. Med litanijami Matere Božje se na oltarji žgo kadilna dišava v srebrnih skodelicah. Moli se poprej rožni venček treh skrivnost. Kratek nagovor je v arabskem jeziku in k sklepu zahvalna pesem ter blagoslov s svetinjami Marije D.

Méd in pelin.

Liberalni „lešarbarji“ niso imeli in nimajo pokoja, ker je tirolska dežela nekaj bolj verna in pobožna mimo družih. Viditi je pa, da so nekaj namena že dosegli. V Meranu namreč je neki grozovitnež v britko martro streljal in tri svinčenke vanjo zasadi. Tudi v Tridentu se je bilo dogodilo pred nekaj časom podobno bogoskrunstvo. Kaj pa pravijo na to časniki, ki jih je takrat tako strašno božjast vila, ko je bil nekdo neopravičen dvé nesramni podobi s kladvom razdjal? O to jim je kaj majhna otročja rečica! — Ljudstvo je želelo očitno sprave za toliko grozovinstvo,

na povelje mil. gosp. kneza škofa je bilo 1. t. m. skoz tri dni sv. Rešnje Telo izpostavljeno, in sklenila se je pobožnost s procesijo, v kateri je bila oskrunjena podoba v pričo velike množice častitljivo postavljena na poprejšnje mesto. Vsakemu, ki pred to britko martro saj en očenaš in eno čišenamarijo obmoli, so mil. škof dovolili 40 dni odpustkov. Zanesljivo se bo storilo silo veliko molitve pred to svetostjo zanaprej, in tako judeži-iskarjati nikoli ne dosežejo tega, kar želijo s svojim preklinjevanjem zoper Boga in njegovega Kristusa. Bog vé namreč tudi iz hudega dobro obudovati — zoper voljo lešarbarjev in mavtarjev.

Koliki junaki v prederznosti vstajajo dandanašnji, spričuje tista malepridna „Gartenlaube“, v kateri neki Meissner terdi, da sv. Nepomuk nikoli ni živel!! menda zato, ker je v nekih pisaveh nekake nasprotja našel. Kdor zna vsi zgodovini, celemu narodu, vsemu svetu take zausnice dajati, taki je pač zmožen tajiti tudi druge manj očitne djanja in resnice. Pričakujemo, da nam Meissner v kratkem utaji tudi Lutra, Kavurja, ali še celo živega Garibalda. Ako je Meissner brodil po kalnih virih, ga zavrača „Volksfreund“ (Beil. št. 29) na Höfler-ja in Frind-a, kjer si ber-lavec lahko luči poše. Bravei piškave „Gartenlaube“ pa naj bi ne pozabili nadaljnih besed: „Die Gartenlaube kann nur Arbeiter brauchen, welche das Ansehen der kathol. Kirche herabsetzen. Das nennt sie Aufklärung“. Alfredu Meissneru pa vošimo, da bi se mu ne pripetilo kaj enarega, kar se je zgodilo bogoskrunu, ki je ob času podobolomstva težko kladvo zavihnil, da bi razdjal omrežje, ki je tisti čas obdajalo grob svetnikov; kladvo pa je odletelo oskrunjovavcu v tumpasto čepinjo.“

Tistim, ki ga čivkajo. Pregovor pravi: Pijanec se spreoberne, kadar se v lužo zverne. O da bi ta pregovor le prevečkrat ne bil resničen! Vsaka grešna navada je rada železna srajca, ki se le težko — ne rečem sleče — umpak s sebe sterga, če se že, — čez vse pa pijanost, ktera tako silno veliko hudega stori za časnost in za večnost. — Bil je v nekem kraju kovač, ki je večí del vse, kar je zaslužil, pogljal skoz gerlo, bil vedno žejin, in mu vina in družih pijač nikoli dosti ni bilo. Neki dan pijančeva s svojimi tovarši in obšlevi že več pivnice in kerčem. Na zadnje pridejo v neko gostilnico že vsi pijani, pa vendar polokajo še več bokalov vina. Pa tudi to se ni zado-sti. Zmisli se kovač še na žganje in ga hoče od kerčmarice. Zena se brani mu ga dati, ker vidi, da je že ves pijan; ne jenja pa tišati, dokler mu ga ne prinese. Uživljeni človek zgrabi za mérico (masele) in zverne ga — vsega na en pot. Ali pil ga je zdaj na zadnje . . . Kar zverne se namreč na tla in obleži, pa nikdar več ne vstane. Tovarši menijo, da ga je le pijanost omagala; pa ni bilo tako. Začnó ga premikati in spoznajo, da je mertev. Tolik strah jih spreleti, da se groze vsi streznejo in pregledujejo mertvo, vse črno truplo svojega tovarša, ki ga je Božja roka nepripravljenega zadela!

Pijanec, glej, da tudi tebe v takem stanu ne mahne smertna kosa! Spomni se tudi, da pravični sodbi Božji nikakor ne odideš, ki te lahko zasači, kjer in kadar nar manj misliš. — Kako pa se pijanec „v lužo zverne“, paterjuje žalosten prigodek preteklega leta. Dva človeka gresta od doma na neki sejim. Ko prideta zjutrej zgodaj do neke vodice, majhno kakor od kacega studenca, vidita v nji mertvega človeka, kateri je bil tukaj vtonil. Gresta klicat ljudi in kmali ga spoznajo, da je prednji večer močno pijan iz neke kerčme proti domu taval. Vtopil se je bil v taki vodi, da se še glava v nji ni skrila in vrabec bi jo lahko pregazil. — Prevdari to, kdor bereš, in uči se mo-drosti iz nesrečo družih!

—k.

V Moosburgu je bil strašin ogenj. Štirletin otročič kliče pred britko martro: „O preljubi Bog! ne pusti, ne

pusti, da bi naša hiša zgorela!" Veliko velikokrat ponavljajo to molitev, in glej! hiša je ostala cela in brez škode, ko so bile v plamenu vse sosednje. („Land-hutztg.")

Sv. Janez Zlatoust pravi: „Dela staršev so bukke, iz katerih se otroci od njih učijo." V ravno tem pomenu pravi Sailer: „Dobri zgled staršev je otrokom naj boljši katekizem in naj boljši ogledalo v hiši." — Zakaj pa je toliko otrok tako gerdih preklinovancev? .. Zato ker so v njih „katekizem" — v življenju staršev — zapisane vse pošasti preklinvanj, rotenj, izdajanj in pridušanj. Ako tucih besed ne bote zhruli iz svojega katekizma, starši! zastoj je vaš trud za izdatno katehizansko odrejo vaših otrok.

Iz obredoslovja.

Menda se nikomur ne zamerimo, ako rečemo, da so besede sv. Ambroža, ktere duhovniki v 3. nočnici 8. berila (Commun. M. M. sec. loc.) beremo, za marsikoga zamotana uganika, ki si jo težko sam uganiti zamore, kakor se je pisatelju teh verstie samemu godilo. Ker je pa tisti tako srečen bil, pogovarjati se o teh rečeh z visoko učenim, posebno v patristiki verlo znajdenim gosp. dr. Festerjem, sedanjim škofom šentpolitanskim; naj razglasi tudi drugim v. č. gospodom duhovnikom, kar je zvedel.

V omenjenem 8. brani razlaga sv. Ambrož naj poprej, zakaj da sv. Lukež v evang. (6, 20 sl.) le štiri blaženstva (beatitudines) omenja, sv. Matevž (5, 3. sl.) pa osem; ker so v teh osmerih zapopadene one četiri (pri sv. Luk.), in v teh četirih tudi one osmere (pri sv. Mat.). Potem nadaljuje sv. oče Ambrož: *Hic enim quatuor velut virtutes amplectus est cardinales: ille in illis octo mysticum numerum reseravit. Pro octava enim multi inscribuntur psalmi; et mandatum accipis, octo illis partem dare, fortasse benedictionibus. Sicut enim spei nostrae octava perfectio est, ita octava summa virtutum est.* —

„*Ille in illis octo mysticum numerum reseravit*" se pravi: hotel je sv. Matevž z osmerko blaženstev tudi ob enem neko skrivnost odkriti, ktera je ravno v številki „osem." V tej številki je namreč, kakor dalje govori sv. Ambrož, dvojna skrivnost: prva, da osmerka pomenja prihodnje življenje (saeculum futurum), ki brez vse premembe vekomaj ostane, in se toraj imenovati zamore „octava" = osmina, kakor eden dan sledeči za tim časom, ki se verstí v tednih po sedem dni. Življenje večno, v kterem se noč in dan verstila več ne bota, ampak bo večni dan — octava (se. dies) brezkončna, ker je božje Jagnje mila luč zveličanim (Jez. 60, 19. — Apoc. 21, 23, 22, 5.), bo spolnilo vse naše upanje („spei nostrae octava perfectio est"). Ravno zato, mi-li dalje sv. Ambrož, se je nekterim psalmom (kakor VI. XI) napis dal: „pro octava" (ἐπεὶ τὴν ὀκτώτην) = na osmino, namreč v spomin na večno osmino v nebesih, ktera po razlaganju sv. očeta nastopi po dokončanih sedmerih dobah tega sveta („pro octava [se. in saeculo futuro] enim multi inscribuntur psalmi").

Druge skrivnost v številki „octava" je po razlaganju sv. Ambroža ta, naj bi nas spomnila, da si prizadevamo, osmere kreposti, zavolj kterih Gospod (Matv. 5, 3 sl.) človeka blagruje, v djanji zverševati. To se nam zapoveduje („mandatum accipis") po mislih sv. očeta v besedah sv. Duha (Eccle. 11, 2.): „*da partem septem, nec non et octo,*" ktere besede primérja sv. Ambrož z blaženstvi osmerimi (Matv. 5, 3 sl.) tako, da imamo njim, ali prav za prav krepostim celo svoje življenje darovati; da tedaj en del svojega življenja darujemo uboštvu, drugi del krotkosti, tretji del žalovanju nad lastnimi in nad grehi bližnjega, četrty del živemu hrepenenju po božji pravici itd. — Če vse to storimo, če spolnujemo, kar Gospod v osmerih blaženstvih priporoča, dosežemo naj viši stopnjo

kreposti („in octava se. hac virtutum seu benedictionum summa virtutum est").

Omenjeno mesto (Eccle. 11, 2.) je sicer po besednem pomenu drugače sprejeti. Versta 2a se namreč strinja z v. 1a „*mitte panem tuum super transeuntes aquas;*" ali po germškem: „*ἐπὶ πρὸς ὁδὸν τοῦ ῥέματος*" = po morskí površini, po verhu mórja; in v. 2a ravno to izgovarja: „*da partem septem, nec non et octo,*" t. j. dajaj od svojega kruha, zavžitka sedmerim = mnogim, ki so potrebni, ali tudi osmerim = ko bi jih tudi še več revežev prišlo: z eno besedo — vsakemu potrebnemu daj hrane, kolikor premoreš, in ne bodi si v skerbi (v. 1b), kako bodeš sam izhajal.

Ali sv. Ambrož razlaga 2. versto v duhovnem pomenu, in vidi posebno v številki „octo" ravno to, kar Gospod (Matv. 5, 3. sl.) priporoča, da namreč zapoved: „*da partem* itd." naj lepše spolnujemo, ako osmerim krepostim, zavoljo kterih Gospod blagruje („*benedictionibus illis octo*"), svoje življenje posvečujemo.

Po tem takem se besede sv. Ambroža celó razumljivo takole glasijo: „*Hic (st. Lucas) enim quatuor velut virtutes amplectus est cardinales; ille (sc. Matth.) in illis octo mysticum numerum reseravit. Pro octava enim (quae est vita beata in coelis, et in commemorationem illius) multi inscribuntur psalmi; et mandatum accipis (sc. in Eccle. 11, 2.) octo illis (dominiciis beatitudinibus seu benedictionibus) partem dare (vitae tuae), fortasse benedictionibus (dominiciis). Sicut enim spei nostrae octava (vita beata saeculo venturo) perfectio est, ita octava (sc. octo virtutes a Domino commendatas complectens) summa virtutum est.*" — i. —.

Auhorske spremembe.

V ljubljanski škofii. Lokalija pri sv. Katarini je podeljena g. Štef. Perjatlu, pomočn. v Mengšu; lokalija Vojško pa ondodu, administr. g. Fr. Bergantu. — Umeril je g. Primož Kosec, duh. pastir v Leseah, 14. t. m. R. I. P. Lesce so torej razpisane 17. t. m.

V lavantinski škofii. Prestavljeni so gg. kaplani: Rataj Drag. v Šmarje; Vojšk Jož. v št. Andrej v S. g.; Holz Jak. k sv. Barbari pri Vurpergu; Breznik Ant. k sv. Martinu pri Vurpergu; Repotočnik Rajm. v Ormuž; Vraz Jož. sen. v Kamico; Vraz Jož. jan. k sv. Mariji v Vurpergu; Klajnshek Mih. k sv. Miklavžu pri Lotmergu; Suhač Ant. k sv. križu pri Lotmergu; Goličnik Melh. v Pilštanj; Pole Fr. v Setale; Gajšek Jan. v Ribnico; Šubad Juri v Laporje; Slomšek Jan. v Stari terg; Žličar Fr. v Brašlovce. — Na novo grejo za kaplane gospodje novo posvečeni: Gabree Šim. v gornjo Polskavo; Gostenčnik Pet. k sv. Križu pri Slatini; Jakopina Jan. v spodnjo Polskavo; Kocuvan Ant. k sv. Rupertu; Peterč Al. k sv. Benediktu za drugoga kapl.; Rak Šim. v Kalobje; Šumar Mih. v Hajdin; Sovič Jož. v Razborje; Spengar Juri v Trebovlje; Terstenjak Jak. v Vitanje; Vihar Fil. v Siomlje; Vrabelj Jan. v Bistrico.

Dobrotni darovi.

Za pogorelee na Verhu. 8 Podlpe 2 gl.

Za misijon gosp. Pircu. Iz Zalioga dobrotnica 1 gl.

— G. Ant. Černe 2 gl. 34 kr. —

Za afrik. misijon: 8 Studenca 5 gl.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. M—r: Oboje prišlo; vse dobro in pride kmali na versto. — Gg. R. v L. in JJ. v N.: Tudi nadaljevanje doslo. — G. —g— v M.: Vse hvaležno prejeli, naročeno opravili. — Gg. K. v T. in P. v G.: V pismu odg.